

Advies over de deelname van het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid aan de Commissie voor de Status van de Vrouw van de Verenigde Naties (CSW)

Samenvatting

- De ARGO is verheugd dat België herhaalde keren heeft toegezegd dat het de deelname van het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid aan de CSW¹ wil ondersteunen. De bijdragen van het maatschappelijk middenveld zijn belangrijk om de kwaliteit te garanderen van de overeengekomen conclusies die tijdens de CSW's worden goedgekeurd. Zij maken het mogelijk om **de realiteit weer te geven zoals zij wordt beleefd en ook nieuwe invalshoeken aan te brengen in de debatten**. De deelname van het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid is ook van essentieel belang om het **eigenaarschap van de overeengekomen conclusies te garanderen en ervoor te zorgen dat ze worden gebruikt om de verantwoordingsplicht van de lidstaten** ter zake te versterken.
- In het licht van de veranderde gezondheidsmaatregelen in verband met de COVID-19-pandemie moet de CSW voor de deelname van het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid **terugkeren naar een niveau dat vergelijkbaar is met de jaren vóór de pandemie**. De essentiële rol van dat middenveld wordt trouwens elk jaar beklemtoond in de overeengekomen conclusies. Tegelijk moet rekening worden gehouden met de voordelen **van de digitale manieren van werken die tijdens de pandemie zijn ingevoerd**. Er zijn ook **nieuwe maatregelen nodig om van de CSW een participatief forum te maken dat de feministische beweging en de beweging voor gendergelijkheid de kans biedt een betekenisvolle bijdrage te leveren aan de onderhandelingen**. Dit advies van de ARGO formuleert enkele aanbevelingen in dat verband.

1. Inleiding

1. De Adviesraad voor Gender en Ontwikkeling (ARGO) levert al een aantal jaar een bijdrage aan de Belgische inspanningen voor ambitieuze standpunten tijdens de Commissie voor de Status van de Vrouw (CSW) van de Verenigde Naties. De ARGO brengt een advies uit aan de Belgische overheid, maakt haar aanbevelingen bekend tijdens informatiebijeenkomsten en maakt deel uit van de

¹ Twitter-account van de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de VN, maart 2021, <https://twitter.com/BelgiumUN/status/1371921741153505283>

Belgische delegatie tijdens de CSW. Dit advies van de ARGO vormt een aanvulling op het werk van de Adviesraad in verband met het jaarlijkse prioritaire thema en handelt over de deelname van het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid aan de CSW. Het stelt aanbevelingen voor om de inspanningen en de aanpak van België voor een inclusieve en betekenisvolle betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de CSW te versterken.

2. Bovendien verstrekt de ARGO tijdens de onderhandelingen advies aan de Belgische diplomaten als deskundige binnen de Belgische delegatie. De reikwijdte van de ARGO interventie is echter nooit geformaliseerd en dat leidt tot onzekerheid over de uitvoering van het mandaat als Adviesraad van de federale regering. Naast de onderstaande aanbevelingen vragen wij ook om de samenwerking met de ARGO te formaliseren en de Adviesraad in het kader van het CSW-proces de officiële rol te geven van adviseur van de regering binnen de Belgische delegatie als nationaal expertisecentrum, dat onder meer wordt erkend door het Actieplan betreffende de integratie van de genderdimensie van de Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking² en het “Nationaal Actieplan Vrouwen, Vrede en Veiligheid”³.

2. Context

3.1. In verband met de deelname van het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid aan de CSW in het algemeen

1. Door de langdurige beperkingen als gevolg van de **COVID-19-pandemie** stond de werking van de CSW in 2020 en 2021 **geen deelname van het maatschappelijk middenveld toe**. In 2022, enkele dagen voor de start van de CSW, gaf de VN toelating tot toegang van het middenveld in een **beperkte formule** in vergelijking met de situatie vóór covid. Daardoor was de deelname van het middenveld vrijwel onmogelijk voor organisaties van buiten New York, en zeker voor feministes en actievoerders voor gendergelijkheid uit landen die niet in aanmerking komen voor het “Visa Waiver Program” van de Verenigde Staten⁴. **Feministes en actievoerders voor gendergelijkheid uit lage- en middeninkomenslanden** hadden al geruime tijd vóór de pandemie **vragen bij de inclusiviteit van de CSW omwille van zaken als visumvereisten en de hoge reis- en verblijfkosten**⁵. Hun deelname is nochtans noodzakelijk om de lidstaten van de CSW te voorzien met hun deskundigheid en hun duidelijk te maken dat hun werk dringend nodig is.

---

² Actieplan betreffende de integratie van de genderdimensie van de Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking <https://diplomatie.belgium.be/sites/default/files/2022-09/Actieplan-betreffende-de-integratie-van-de-genderdimensie.pdf>

³ Vierde Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede en Veiligheid’ (2022-2026), https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/1325_napwps4_nl.pdf

⁴ Civicus, CSW66: ‘Global-level policy-making is disconnected from women’s realities’, april 2022, <https://www.civicus.org/index.php/media-resources/news/interviews/5739-csw66-global-level-policy-making-is-disconnected-from-women-s-realities>

⁵ Africa CSW Nairobi Declaration, maart 2022, <https://femnet.org/2022/03/africa-csw-nairobi-declaration/>

2. Tijdens de pandemie was het dankzij **digitale en hybride vergaderingen** mogelijk om een band te behouden met het maatschappelijk middenveld via vergaderingen ter voorbereiding van de CSW en door het organiseren van parallelle activiteiten. Dankzij virtuele formats was een **ruimere deelname aan de vergaderingen en processen van de Verenigde Naties⁶ mogelijk, in het bijzonder vanuit de lage- en middeninkomenslanden**. Maar toch zijn er ook vandaag nog **grote uitdagingen om de inclusiviteit van die systemen te verzekeren**, op het gebied van connectiviteit, taalbarrières, vergadertijdstippen door de tijdsverschillen en ook veiligheid. Die **uitdagingen** zijn **bijzonder groot voor de leden van het middenveld uit de lage- en middeninkomenslanden**, zowel wat betreft de toegang tot digitale technologie en de kwaliteit van de internetverbinding als met betrekking tot de gezondheidsmaatregelen die nog altijd gelden om te worden toegelaten tot de Verenigde Staten in geval van een hybride deelname.
3. Bovendien heeft de CSW in 2022 duidelijk gemaakt dat **wanneer regeringsdelegaties fysiek mogen onderhandelen, maar het middenveld wordt beperkt tot deelname via virtuele fora**, de mogelijkheden voor de **coördinatie** van het maatschappelijk middenveld om met kennis van zaken en op **doeltreffende wijze bij de lidstaten van de CSW te pleiten**, zijn gecompliceerd en veel ongelijkheden worden vergroot, met name tussen verschillende continenten, tussen organisaties die in New York zijn gevestigd en organisaties die buiten de stad of het land zijn gevestigd, en tussen organisaties die lid zijn van regeringsdelegaties en organisaties wier regering deze mogelijkheid niet biedt.
4. Een **proactieve strategie is nodig** voor de deelname van het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid aan de CSW, als tegengewicht voor de gevolgen van de pandemie. In dat opzicht kunnen we meer algemeen wijzen op een aantal initiatieven binnen de Verenigde Naties. De **Algemeen Secretaris van de Verenigde Naties** pleit voor een **grotere deelname van het maatschappelijk middenveld** in zijn rapport “Our Common Agenda”. In een gezamenlijke verklaring toonden **61 lidstaten van de VN⁷, waaronder België**, zich bezorgd over de moeilijkheden die het maatschappelijk middenveld tijdens de COVID-19-pandemie ondervond om toegang te krijgen en deel te nemen aan de werkzaamheden van de Verenigde Naties. Zij protesteerden ook over represailles en intimidatie tegen leden van het middenveld, actievoerders en journalisten en formuleerden een aantal aanbevelingen om **de betekenisvolle en inclusieve deelname van het middenveld binnen de Commissie voor Sociale, Humanitaire en Culturele Vraagstukken van de Verenigde Naties te versterken**. De Europese Unie herhaalt regelmatig **het belang van de bijdragen van het maatschappelijk middenveld en de**

---

⁶ Recommendations to ensure meaningful civil society participation at the United Nations: From ambition to action, Prepared by the Permanent Mission of Denmark, the Permanent Mission of Costa Rica, UN Foundation, CIVICUS, Action for Sustainable Development, Global Focus, Action Aid International and Forus, with the endorsement of 52 member states and 334 civil society members, juni 2021, <https://action4sd.org/wp-content/uploads/2021/09/Recommendations-for-meaningful-civil-society-participation-at-the-UN-FINAL-2021.pdf>

⁷ Gezamenlijke verklaring van 61 VN-lidstaten tijdens de vergadering van de derde commissie van de Algemene Vergadering van de VN, voorgelezen door de vertegenwoordiger van Costa Rica, oktober 2021, <https://un.mfa.ee/joint-statement-by-61-un-member-states-at-the-un-general-assembly-3-committee-meeting/>

noodzaak om de deelname van dat middenveld aan de processen van de Verenigde Naties⁸ te versterken.

5. Die inspanningen stuiten echter op **verzet bij een deel van de lidstaten**, zoals bleek uit de onderhandelingen over de resolutie met betrekking tot de toekomstige organisatie en de manier van werken van de CSW⁹ in 2022. **Het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid vraagt om te kunnen deelnemen aan de onderhandelingen over de overeengekomen conclusies of om, ten minste, een klein aantal vertegenwoordigers uit verschillende regio's te mogen aanduiden die als waarnemers de onderhandelingen kunnen volgen¹⁰**. De reikwijdte van de bijdragen en expertise van het maatschappelijk middenveld wordt dan ook aanzienlijk beperkt door het feit dat het niet kan deelnemen aan de onderhandelingen. De verschillende voorstellen van de lidstaten van de CSW en de voorstellen om het werk van de CSW te verbinden met de multi-stakeholder dynamiek van het Generation Equality Forum en zijn actiecoalities werden echter niet opgenomen in de definitieve tekst. Uiteindelijk “moedigt” de resolutie “alle lidstaten aan te overwegen om het maatschappelijk middenveld op te nemen” in hun delegaties. De afgezwakte verwijzingen naar het maatschappelijk middenveld in de uiteindelijke tekst van de resolutie zijn bijzonder betreurenswaardig, omwille van de **inperking van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, die door de COVID-19-pandemie nog is versterkt in de landen die al vóór het begin van de pandemie¹¹ op dat spoor zaten**, waardoor een inclusieve en betekenisvolle deelname van leden van het middenveld aan de CSW-regeringsdelegaties van die betrokken landen meer dan onwaarschijnlijk wordt.

3.2. In verband met de aanpak van België voor deelname van het maatschappelijk middenveld aan het proces van de CSW

1. Het CSW-proces wordt **gecoördineerd door de directie Mensenrechten (M3)** van de FOD Buitenlandse Zaken. Elk jaar, gewoonlijk in de loop van januari, organiseren M3 en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen een **informatiesessie** die onder meer open staat voor de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld:

⁸ Verklaringen van de Europese Unie aan de Commissie voor sociale, humanitaire en culturele vraagstukken (derde Commissie) van de Verenigde Naties die een verwijzing bevatten naar het maatschappelijk middenveld:

https://www.eeas.europa.eu/eeas/press-material/en?fulltext=civil+society&created_from=&created_to=&f%5B0%5D=pm_tag%3AThird+Committee+%E2%80%93+Social+Humanitarian+and+Cultural&f%5B1%5D=pm_tag%3AThird+Committee+%E2%80%93+Social+Humanitarian+and+Cultural

⁹ Resolutie goedgekeurd door de Economische en Sociale Raad op 8 juni 2022, E/RES/2022/4, <https://digitallibrary.un.org/record/3978015?ln=fr>

¹⁰ Report of the Secretary-General, Ways and means to further enhance the impact of the work of the Commission on the Status of Women, § 50, December 2021, E/CN.6/2022/6 <https://digitallibrary.un.org/record/3956126?ln=fr>

¹¹ Bethke, F. & Wolff, Jonas, COVID-19 and shrinking civic spaces: patterns and consequences, 2020, Zeitschrift für Friedens- und Konfliktforschung, https://www.researchgate.net/publication/345390747_COVID-19_and_shrinking_civic_spaces_patterns_and_consequences; Civicus, Statement at the 71st Session of the African Commission on Human and Peoples' Rights, Avril 2022, <https://www.civicus.org/index.php/media-resources/news/5761-human-rights-situation-in-africa-a-special-focus-on-shrinking-of-civic-space>; International Center for Not-For-Profit Law (ICNL), Top Trends: COVID-19 and Civic Space, <https://www.icnl.org/post/analysis/top-trends-covid-19-and-civic-space>; European Economic and Social Committee, The implications of the COVID-19 pandemic on fundamental rights and civic space, 2022, https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/ge-07-22-057-en-n_0.pdf

- Ter voorbereiding van die vergadering **worden de organisaties van het maatschappelijk middenveld verzocht hun standpunt** met het oog op de CSW te delen.
  - De bijeenkomst biedt de kans om **uit te wisselen over de agenda van de CSW, de centrale elementen in de strategie van de Europese Unie - die de onderhandelingen voert in naam van de lidstaten, en over de eerste elementen van het Belgisch standpunt ten aanzien van de voorstellen van het maatschappelijk middenveld**. Het kan echter gebeuren dat het Europees standpunt al is afgewerkt op het moment van die bijeenkomst en dat beperkt de mogelijkheden van het Belgisch maatschappelijk middenveld om nog invloed uit te oefenen.
  - Na afloop van die bijeenkomst kunnen de middenveldorganisaties **hun aanbevelingen blijven delen** afhankelijk van de evolutie van het onderhandelingsproces om te komen tot overeengekomen conclusies, bijvoorbeeld bij de publicatie van de eerste versie (*zero draft*) en de herziene versies van de tekst.
2. Qua openheid voor het middenveld **doet België het goed** en loopt het voor op andere lidstaten van de CSW. Sinds vele jaren heeft het immers de **traditie om zijn CSW-delegatie open te stellen voor middenveldorganisaties naast ministers, staatssecretarissen en parlementsleden van het federale niveau en van de gefedereerde entiteiten**.
- Vóór de COVID-19-pandemie had de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Verenigde Naties de gewoonte een **dagelijkse ochtendvergadering** te organiseren voor de leden van de delegatie om de officiële agenda van de dag door te nemen, de markante elementen van de lopende onderhandelingen over de overeengekomen conclusies te delen en de indrukken en aanbevelingen van de delegatieleden te verzamelen. Na afloop van de CSW organiseerde M3 een **debriefing van de CSW** om met het maatschappelijk middenveld van mening te wisselen over de overeengekomen conclusies en de markante elementen van de onderhandelingen. In 2018 en 2019 werkte de Adviesraad voor Gender en Ontwikkeling als federale adviesraad, mee aan de organisatie van die debriefing.
  - Tijdens de COVID-19-pandemie heeft België zich aangepast aan de gezondheidsbeperkingen door een **virtuele delegatie te organiseren**. De inzet om de deelname van het maatschappelijk middenveld te behouden in de context van COVID-19 verdient alle lof. Maar toch stelden wij tijdens die periode wel vast dat er minder vergaderingen waren voor uitwisseling met de Permanente Vertegenwoordiging en dat **zowel aan de kant van de beleidsverantwoordelijken als bij het Belgisch maatschappelijk middenveld** de deelname beperkter was. Dat is misschien te verklaren door het tijdsverschil en doordat de delegatieleden al dan niet beschikbaar waren omdat ze tegelijk normaal bleven doorwerken in België, wat alvast bewijst dat een hybride deelname niet altijd evident is. Bovendien was er tijdens die periode **geen enkele debriefing**. Een vertegenwoordiger van M3 ging wel in op de uitnodiging van de Adviesraad voor Gender en Ontwikkeling¹² om de markante elementen van CSW66 te komen toelichten tijdens een webinar over het verband tussen klimaat en gendergerelateerd geweld.

---

¹² Webinar van 30 mei 2022 “Klimaat en gendergerelateerd geweld - waarom en hoe deze met elkaar verbinden in het beleid?” <https://argo-ccgd.be/events/detail/klimaat-en-gendergerelateerd-geweld-waarom-en-hoe-deze-met-elkaar-verbinden-in-het-beleid>

3. Aanbevelingen

3.3. Algemene aanbevelingen

1. Bepleit bij UN Women en bij het land dat het Bureau van het CSW voorzigt, **dat de logistieke organisatie van de CSW nooit een rem mag vormen op de inclusieve en betekenisvolle deelname** van het maatschappelijk middenveld. Daarbij moet het volgende worden gegarandeerd:
  - Een betere **afstemming tussen het wereldwijde overlegproces en de regionale overlegprocessen** ter voorbereiding van de CSW om input te leveren voor de zero draft van de regionale conclusies.
  - **Voldoende tijd**, minstens een week, **tussen het verspreiden van de zero draft en het indienen van schriftelijke bijdragen bij het Bureau**. De middenveldorganisaties hebben tijd nodig om hun leden te raadplegen en van mening te wisselen om gecoördineerde bijdragen van goede kwaliteit uit de verschillende deskundigheidsdomeinen in te dienen bij hun overheid. Wanneer de zero draft later wordt verspreid, zou de agenda moeten worden aangepast om zeker te zijn dat het middenveld zich ook kan aanpassen en op zinvolle en kwalitatieve wijze aan het proces kan deelnemen.
  - Het **ter beschikking stellen van voldoende grote zalen voor de onderhandelingen** om meer vertegenwoordig(st)ers, onder meer van het maatschappelijk middenveld, de kans te bieden om de debatten te volgen, en ook voldoende zalen voor het organiseren van parallelle activiteiten (*side events*) naast de **onderhandelingen**.
  - **Regelmatische verspreiding van de verschillende herziene versies van de overeengekomen conclusies** aan de lidstaten van de CSW en aan de organisaties van het middenveld om die laatste de kans te bieden de evolutie van de situatie te volgen en in discussie te gaan met hun regeringen op basis van correcte en relevante informatie.
2. **Veranker het CSW-proces centraal in de huidige en toekomstige strategieën van België en de EU voor de bescherming en promotie van het middenveld** dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid **en van de verdedigers van de mensenrechten**, onder meer ook hun inclusieve en betekenisvolle deelname binnen de instanties van de VN, en stel waar nodig een meerjarenstrategie op met het oog op een volgende resolutie over de toekomstige organisatie van de werkzaamheden en de manier van werken van de CSW, met onder meer de volgende elementen:
  - Het behoud van de **aanwezigheid van de vertegenwoordigers van het middenveld** dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid, **ook uit de lage- en middeninkomenslanden, binnen de EU-delegatie** en de versterking daarvan door het invoeren van een participatieve evaluatie aan het eind van elke CSW. Sinds CSW66 werkt de Europese Commissie samen met CONCORD, de Europese confederatie van ngo's die werken rond duurzame ontwikkeling en internationale samenwerking, voor het selecteren van een vertegenwoordiger van het middenveld uit de EU-partnerlanden. Die persoon neemt daarna deel aan het officiële programma van de EU, die ook instaat voor alle kosten voor die deelname.
  - **Gerichte financiering** om te garanderen dat de betekenisvolle en inclusieve deelname van het middenveld dat opkomt voor rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid

- mogelijk blijft. Nederland financiert bijvoorbeeld deels middenveldorganisaties die de taak hebben de bijdragen van het middenveld aan het CSW-proces te coördineren.
- Een **sterkere sensibilisering van de EU-lidstaten over de meerwaarde van het openstellen van hun nationale delegaties** voor middenveldorganisaties en aandacht voor goede praktijken uit lidstaten met een lange traditie ter zake zoals België, Denemarken of Nederland.
  - Het **tijdig delen van nuttige inlichtingen en informatie over registratie** met het maatschappelijk middenveld, vooral uit lage- en middeninkomenslanden, zodat er voldoende tijd is om visa en middelen aan te vragen om de verplaatsing te organiseren.
  - Het **houden van parallele activiteiten en werkvergaderingen om in dialoog te gaan met landen die een ander of zelfs tegengesteld standpunt hebben** en om hun sensibiliserende argumenten voor te leggen voor een sterkere deelname van het maatschappelijk middenveld aan de CSW.
  - Advocacy-acties om **middenveldorganisaties te betrekken bij de onderhandelingen over de overeengekomen conclusies** en minimaal voor het instellen van een **mechanisme voor waarnemerschap bij de onderhandelingen voor representatieve middenveldorganisaties uit verschillende regio's**.
  - Het uitvoeren van een **haalbaarheidsstudie** over het **bij beurtrol organiseren van de CSW in de vijf regionale groepen van de VN** en de mogelijke gevolgen van die veranderde manier van werken op het vlak van inclusieve en betekenisvolle deelname van organisaties van het middenveld.
3. Maak een prioriteit van **digitale inclusie** en een **veilige digitale ruimte** om een betekenisvolle deelname van het maatschappelijk middenveld te verzekeren bij het organiseren van online of hybride events en vergaderingen. Neem vooral maatregelen met betrekking tot digitale **connectiviteit, betrouwbare en veilige digitale platformen** waar de gegevens en de identiteit van actievoerders beschermd zijn, **toegankelijkheid** voor mensen met een handicap, **vertaling** in de officiële talen van de Verenigde Naties, het voorzien van een **redelijke tijd voor de interventies van het maatschappelijk middenveld, manieren van vergaderen die een actieve betrokkenheid bevorderen en tijdige informatie** over de vergadering en de manier om zich in te schrijven.

3.4. Aanbevelingen om de aanpak van België te versterken

3.4.1. De traditie van openheid van de Belgische delegatie voor organisaties uit het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid bij de CSW behouden en versterken

1. Pas de **vergaderagenda** aan zodat de aanbevelingen van het middenveld kunnen worden gebruikt in het kader van de voorbereiding van het Europees standpunt en van het Belgisch standpunt met het oog op de onderhandelingen over de overeengekomen conclusies tijdens de CSW. Dat is belangrijk voor een betekenisvolle deelname van het middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid, aangezien de EU onderhandelt in naam van haar lidstaten. Het verdient ook aanbeveling om het middenveld uit de partnerlanden te betrekken bij die voorbereiding.

2. Richt een **oproep tot samenwerking** aan organisaties van het Belgische middenveld dat opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid in het kader van de **voorbereiding van de parallelle activiteiten die België organiseert**, en voorzie minimaal ruimte in de agenda voor een vertegenwoordiger van het Belgische middenveld of uit een partnerland van de Belgische ontwikkelingssamenwerking die opkomt voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid.
3. Lanceer in overleg met de jongerenadviesorganen een **oproep voor kandidaturen** om via een collectief, inclusief en representatief proces een of meer **vertegenwoordigers van de Belgische jeugd aan te duiden, die opkomen voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid** om deel te nemen aan de Belgische delegatie tijdens de interactieve dialoog met de vertegenwoordigers van de jeugd over het prioritaire thema¹³ en ook aan de events die UN Women tijdens de CSW organiseert voor jongeren.
4. Voorzie een **participatieve evaluatie** aan het eind van elke CSW met de leden van de delegatie, bijvoorbeeld naar aanleiding van de jaarlijkse debriefing, om met name van gedachten te wisselen over de processen voor informatie-uitwisseling over de organisatie van parallelle activiteiten, de deelname aan de delegatie en de opvolging van de onderhandelingen.
5. Organiseer een **debriefing na elke CSW** om de middenveldorganisaties te informeren over de inhoud van de goedgekeurde overeengekomen conclusies en over de algemene dynamiek tijdens de onderhandelingen.
6. **Wissel van gedachten met landen die de gewoonte hebben hun delegaties open te stellen voor het maatschappelijk middenveld¹⁴**, om te vergelijken en zich te laten inspireren door **goede praktijken voor het concreet organiseren van die deelname**, zoals aantal betrokken organisaties, selectiecriteria, hun rol binnen de delegatie, de regelmaat en de inhoud van overlegvergaderingen of het toekennen van een specifiek budget. Enkele voorbeelden uit andere landen:
  - Denemarken hanteert geen beperking van het aantal middenveldorganisaties in zijn delegatie en zij krijgen allemaal een toegangsbadge voor de onderhandelingszaal.
  - Nederland financiert deels het coördinerend werk van het middenveld voor het opvolgen van de CSW en vraagt het middenveld een vertegenwoordiger aan te duiden met een specifieke taak binnen de delegatie, zoals een verklaring in naam van het maatschappelijk middenveld op de agenda en toegang tot de onderhandelingen.
  - Zweden en Nederland organiseren elke dag een informatie-uitwisseling met de ter plaatse aanwezige leden van hun nationale delegatie, inclusief de organisaties van het middenveld.

3.4.2. Steun de inzet van het maatschappelijk middenveld in de partnerlanden van België in het CSW-proces

1. Organiseer **bijeenkomsten binnen de diplomatieke posten** tussen de attachés voor ontwikkelingssamenwerking en de lokale organisaties die ijveren voor gendergelijkheid en voor de

---

¹³ Die interactieve dialoog is ingesteld in de resolutie over de toekomstige organisatie en de manier van werken van de CSW in 2022 – zie para 27 <https://digitallibrary.un.org/record/3978015?ln=fr>

¹⁴ Onder meer Australië, Canada, Denemarken, Nieuw-Zeeland, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Zweden.

rechten van vrouwen en meisjes, inclusief jongerenorganisaties, om van gedachten te wisselen over het prioritaire thema van de komende CSW en om **aanbevelingen** in te zamelen om door te geven in het kader van het werk ter voorbereiding van het Belgische en Europese standpunt. Ga na of het mogelijk is om de prioriteiten van het middenveld uit de partnerlanden te bespreken met de betrokken regeringen, zodat die daar in hun standpunt rekening mee kunnen houden.

2. Nodig **vertegenwoordigers van middenveldorganisaties, inclusief jongerenorganisaties**, die opkomen voor de rechten van vrouwen en meisjes en voor gendergelijkheid **die actief zijn in de partnerlanden** van België uit om deel te nemen aan de CSW op basis van hun deskundigheid in verband met het prioritaire thema. Er zou een specifiek budget moeten worden voorzien voor die deelname. Concreet kan dat gebeuren door een oproep voor kandidaturen uit te schrijven, die kan worden verspreid via de diplomatieke posten en de Belgische actoren van de gouvernementele en niet-gouvernementele ontwikkelingssamenwerking.
3. **Financier** via de programma's van de ontwikkelingssamenwerking **collectieve fora voor overleg en actie in de regio's en de partnerlanden** in het kader van het CSW-proces, gecoördineerd door UN Women of het maatschappelijk middenveld, zoals de Africa CSW die plaats had in 2022, en deel de aanbevelingen die uit die fora voortkomen met de relevante stakeholders in België. Het is belangrijk om erop te wijzen dat **organisaties van het middenveld die ijveren voor de rechten van vrouwen en meisjes** in al hun diversiteit enkel kunnen deelnemen aan dergelijke collectieve fora als zij kunnen rekenen op een **toereikende, structurele financiering op lange termijn**.

Voor de Adviesraad Gender en Ontwikkeling,

Roméo Matsas

Voorzitter van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling

